

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește feaisă
să se adreseze la Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbăta.

Epistola pastorală

a Preasfinției Sale

Dr. IULIU HOSSZU,

episcopul Gherlei, îndreptată clerului și poporului diecezan,
din prilejul întronizării în scaunul de arhiereu.

IULIU

din îndurarea lui Dumnezeu și grația stului scaun
apostolic, episcop greco-catolic român al Gherlei.*Veneratului cler și iubitului popor al aceleiași
dieceze! Dar și pace dela Dumnezeu Tatăl
nostru și dela Domnul Isus Hristos!*

Câteva săptămâni și se implinesc doi ani de zile de când a fost chemat la soartea Părinților săi acela pe care cu atâta dor l-ați dorit și l-ați așteptat, cu atâta bucurie l-ați primit în mijlocul vostru și cu atâta dragoste l-ați îmbrățișat fiind cu voi, încât ați stărnit mirarea chiar și acelor cari erau departe de voi. Aproape doi ani de când a trecut la cele veșnice acela, care a fost Părintele și ocrotitorul vostru, păstorul bun fala și mândria voastră. Și prea în grabă, în vremile cele mai grele, în mijlocul năcazurilor și durerilor fără număr, mâna nemiloasă a sorții celor născuți, rupt-a scumpele legături de dragoste, cari în mod minunat în așa scurtă vreme s'au țesut, între păstorul însuflețit de dragostea Mântuitorului Isus și între fiii sufletești, cari în în grija sa părintească au fost dați. A încetat de a mai bate inima nobilă, carea în dragostea sa v'a cuprins pe toți fără deosebire, a căzut cununa capului vostru, și vălul văduviei s'a așezat peste această puternică și mândră dieceză a provinciei noastre bisericești.

S'a stins acela carele în aceste vremi de grea încercare era nădejdea noastră a tuturor și l-a deplâns un neam întreg. Marele arhiereu, bărbatul providențial Dr. Vasile cândva Hosszu nu mai este.

Tronul acestui neuitat și mare bărbat al neamului nostru, demn urmaș a spiritelor alese a marilor săi înaintași, care în scurtă vreme a fost în stare a-l îmbrăca cu deosebită strălucire, sunt trimis să-l ocup eu, cel mai mic între frați carele nu sunt

vrednic a mă chema Apostol.¹⁾ Mie celui mai mic decât toți frații mi-s'a dat darul acesta a rosti între voi bogăția lui Hristos, cea neurmată.

Căci preagrațios denumit din partea Maiestății Sale preagloriosului nostru Impărat și Rege apostolic Carol al IV-lea cu prealalta rezoluție din 3 Martie 1917, preconizat de către Sfinția Sa Preafericitul Părinte Benedict al XV-lea Patriarhul Romei în Consistorul din 21 Aprilie 1917 și consacrat de către Excelenția Sa Înalt Preasfințitul Domn Dr. Victor Mihályi de Apșa Arhiepiscopul și Mitropolitul de Alba-Iulia și Făgăraș, cu împreună lucrarea Preasfințitorilor Domni Episcopi sufragani ai Oradei-mari Dr. Demetriu Radu și al Lugojului Dr. Valeriu Frențiu la 4 Decembrie 1917, în biserica mitropolitană din Blaj, iată-mă Venerați Frați și preaiubiți Fii, sosit în mijlocul vostru, ca Arhiereul acestei puternice eparhii, ea păstorul acestei alese turme cuvântătoare alui Hristos.

Când urc deci scaunul celei mai sublime slujbe a Bisericii Mântuitorului Isus, și deodată îmbrac cinstea cea mai măreață în sinul poporului nostru, cuprinzând pe deplin greutatea acestei slujbe și povară, însemnătatea și răspunderea cu carea este împreunată aceasta cinste, frică și cutremur mă cuprinde și în sinceră zmerenie a sufletului meu ridic graiul către atotputernicul zicând cu Moisi: »Rogu-mă Doamne«, pentruce m'ai trimis pe mine »slab la glas și zăbavnice la limbă sunt eu«²⁾. Dară se îmbărbătează inima mea auzind răspunsul Domnului: »Cine a dat gură omului? Și cine a făcut rău la auz și surd, văzător și orb? Au nu eu Dumnezeu? Și acum mergi și eu voi deschide gura ta și te voi în-

¹⁾ Cor. XV. 9.²⁾ II. Moisi IV. 10.

văța cele ce vei grăi.¹⁾ Căci cu adevărat noi din noi înșine nimica nu putem face, putința noastră este însă dela Dumnezeu, căci din Dânsul, și prin Dânsul și întru Dânsul sunt toate.

Deci acest moment sărbătoresc când preiaș asupra mea sarcina slujbei ce mi-s'a încredințat mie, cu tot focul sufletului mulțumesc lui Dumnezeu pentru lucrurile mari și minunate cu minte făcute și esclam din adâncul sufletului meu: mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile mânilor Tale. Căci astăzi se învederează în fața voastră a tuturor lucrul minunat a sfatului celui Atotputernic, Care din gura pruncilor și a celor ce sug a deplinit laude ca să sfarme pe cei contrari și Care foarte adeseori alege cele slabe ale lumii de unealtă a realizării sfaturilor sale, pentru ca să dea de rușine cele tari.

Cu încredere în Domnul Carele mă întărește și din darul Căruia sunt cecece sunt, ca unul care are misiunea legiuită, dupăcum singuri ați auzit, ocup scaunul care a fost împodobit de măriții mei înaintași și încălzit de gradostea deosebită a aceluia, care într'adevăr părinte iubitor v'a fost, a marelui și neuitatului Arhiereu de veșnică pomenire, Vasile — și în semnul dragostei cu carea el pururea a fost față de voi, cuprins de focul dragostei Mântuitorului Isus, astăzi când s'a rupt vălul văduviei voastre, vă zic din adâncul inimii mele: Pace vouă.

I.

Cred că nu poate fi cuvânt mai scump sufletului vostru, Venerați Frați și preaiubiți Fii, în aceste vremi de grea încercare și nesfârșită suferință, când povară necunoscută a durerii apasă inimile voastre, decât acest cuvânt dumnezeesc, carele era cuvântul de salut a mântuitorului Isus, cu carele li întimpină pururea pe învățăceii săi și prin carele varsă liniște în sufletele lor îngrijorate. Eu slugă zmerita a mântuitorului Isus îndrăznesc a lua de deviză acest cuvânt scump isvorit de pe buzele divine ale Mântuitorului și a veni la voi în semnul păcii și al dragostei lui Isus, la

¹⁾ II. Moisi IV. 11. 12.

Semnați pentru împrumutul al șaptelea de rășboiu!

voi fi dreptmăritori al aceluiaș Dumnezeu al păcii și al dragostei.

Și anumit am zis în semnul păcii și al dragostei, așa încât unde nu este dragoste nu poate fi nici pace. Și iarăș cu cât dragostea sfântă este mai adevărată, mai ferbinte și mai curată, cu atât va rezulta o pace mai deplină mai desăvârșită. Căci »Dumnezeu dragoste este.«¹⁾

S. Maică Biserica totdeauna a fost conștie că este mireasa mistică a Mântuitorului Isus, carele din dragoste s'a dat pentru noi și pentru mântuirea noastră, pentruca să ne împace cu Dumnezeu, cu noi lușine și cu deaproapele nostru, aducând din nou liniște și pace acolo, unde din lipsa focului dragostei dumnezeiești, pierise aceea pace.

Pentru aceea s'a născut pururea, ca prin propovăduirea acestui adevăr suprem, conducându-ne pe aceste căi dumnezeiești, să ne procure liniștea și pacea sufletului și prin aceasta zilnic să ne întărească la lupta grea, carea avem a o purta în aceasta vale a plângerii; ca apoi să intrăm întru împărăția bucuriei Domnului nostru și să ne odihnim în fericirea dragostei și a păcii veșnice.

Dumnezeu însă i-a lăsat omului facultățile strălucite a intelectului și a voinții libere, cu cari l'a fost împodobit și omul liber se hotărăște în urma acestei îndrumări a Mamei iubitoare, sub a cărei aripi ocrotitoare este pus, sau a călca alte cărări, cari nu duc la izvorul dragostei și al păcii.

Cu cât se îndepărtează acest centru a ființei noastre, cu atât mai tare se răcește schinteia divină în el și cu atât mai des încrucișează și căile deaproapelui său. Și deoarece această inteligență și această voință a omului, nu armoniază cu inteligența și voința supremă, care este Dumnezeu veacurilor și deodată și izvorul lor, se turbură relațiunile sufletești între Dumnezeu și om și în necesară consecință între om și om. Și iată omul, carele nu înaintează pe calea dragostei, îndepărtându-se prin aceasta de Dumnezeu și învrăjbit cu deaproapele său, lipsit de pace, și chinuit de neliniște în sufletul său.

Este numai firesc că nu există altă cale de a recăștiga această liniște, această pace, decât a reîntoarce iară pe calea adevărului, a dragostei față de Dumnezeu și față de deaproapele.

Acest lucru și numai acest lucru îl cere dela noi Mântuitorul, căci în el se cuprind toate. »Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta și cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta e întâi și mai mare poruncă. Iară a doua asemenea acesteia: Să iubești pe deaproapele tău ca pe tine însuși. Întru aceste două porunci toată legea și prorocii atârnă.«²⁾

Pe Dumnezeu trebuie să-l iubim mai pe sus de toate. Aceasta este întreagă credința noastră, aceasta formează religia noastră. Precum zice S. Ioan: »Cel ce nu iubește, nu cunoaște pe Dumnezeu: căci Dumnezeu dragoste este.«³⁾ Și deoarece El este dragoste, prin aceasta ne-a scos pe noi din nimica. Iar dupăce am rătăcit dela

El, dupăce depărtându-ne de El focul divin al originii noastre s'a răcit întru noi, El a fost iarăș carele ne-a ridicat la sine.

»Întru aceasta s'a arătat dragostea lui Dumnezeu întru noi, că pe Fiul său cel unul născut l'a trimis Dumnezeu în lume, ca să viem prin trântul. Întru aceasta este dragostea, nu pentruca noi am iubit pe Dumnezeu, ci pentruca el ne-a iubit pe noi, și a trimis pe Fiul său curățire pentru păcatele noastre.«⁴⁾

»Că așa a iubit Dumnezeu lumea, cât și pe Fiul său cel Unul născut l'a dat: ca tot cece crede întru dânsul să nu piară, ci să aibă viață de veci.«⁵⁾ »Și noi am cunoscut și am crezut dragostea carea are Dumnezeu spre noi. Dumnezeu dragoste este și oel ce petrece în dragoste petrece. În Dumnezeu petrece și Dumnezeu întru dânsul.«⁶⁾

Și deoarece Dumnezeu este dragoste el așteaptă ca prin dragoste, după cum zice s. Ioan, să rămânem întru dânsul și atunci Dumnezeu încă va rămânea întru noi. Să rămânem întru El, ori dacă ne-am depărtat, să ne reîntoarcem la El pe aceeaș cale a dragostei dumnezeiești.

Dar dragostea noastră față de Dumnezeu nu trebuie să fie cu cuvântul nici cu limba, fără trebuie să iubim cu fapta și cu adevărul.⁷⁾ »Că aceasta este dragostea lui Dumnezeu, ca să păzim poruncile lui.«⁸⁾ Întru aceasta apoi ne vom cunoaște că suntem dintru adevăr. Mântuitorul Isus la cina cea de taină a spus-o limpede cine este care îl iubește întru adevăr: »Celce are poruncile mele și le păzește, acela este carele mă iubește.«⁹⁾ Și îndată adaugă celace va naște în sufletul credinciosului această dragoste adevărată. »Și celce mă iubește iubise-va de Tatăl meu și eu voi iubi pe el și mă voi arăta lui.«¹⁰⁾ Și iarăș: »De mă iubește cineva, cuvântul meu va păzi, și Tatăl meu va iubi pe el și mă vom veni și sălaş la el vom face.«¹¹⁾ Astfel se va naște pacea desăvârșită în sufletul aceluia care iubește cu adevărat pe Dumnezeu. Mântuitorul Isus pentruca sa-și dovedească dragostea sa față de Tatăl ceresc, ascuțitor se face până la moartea crucii, și după cina cea de taină când era să plece pe calea cea mai dureroasă, această ascultare o adevărată dovadă a dragostei sale: »Ci ca să cunoască lumea că iubesc pe tatăl; și cum mi-a poruncit tatăl așa fac: Sculați-vă să mergem de aici.«¹²⁾ Și pleacă dulcele Mântuitor pe calea la a cărei capet stă înfricoșata moartă a crucii.

Și precum singur dască al vieții noastre, Mântuitorul Isus, piidă ne-a dat, așa noi urmând calea vieții croită nouă, prin împlinirea poruncilor trebuie să dovedim dragostea noastră. Dragostea față de Dumnezeu prin împlinirea poruncilor cari se referesc la Dumnezeu.

Atunci prin această dragoste divinică devenim una cu acela din care am eșit, atunci cu adevărat trăim în el, întru dânsul ne mișcăm și existăm. Atunci cu adevărat

¹⁾ I. Io. IV. 9. 10.

²⁾ Io. III. 16.

³⁾ I. Io. IV. 16.

⁴⁾ I. Io. III. 18.

⁵⁾ I. Io. V. 3.

⁶⁾ Io. XIV. 21.

⁷⁾ Io. XIV. 21.

⁸⁾ Io. XIV. 23.

⁹⁾ Io. XIV. 31.

rămânem în Hristos Isus și El întru noi. Și dacă vom fi rămas întru El și cuvintele Lui întru noi, vom cere orice vom voi și va fi nouă. Și întru aceasta se va preamări Tatăl că vom aduce roadă multă și-i vom fi Lui ucenici.

Căci Mântuitorul ne-o spune: »Cum m'a iubit pe mine Tatăl și eu am iubit pe pe voi, rămâneți întru dragostea mea. De veți ținea poruncile mele veți rămânea în dragostea mea, cum și eu poruncile Tatălui meu am păzit și rămân în dragostea lui.«¹³⁾

(Va urma).

„Teologul“ vlădicilor uniți.

— Studiu istoric. —

De dr. Z. Păclișanu.

(Continuare.)

Neașteptând răspunsul împărătesei, Klein a delegat plătimea salariului de 300 fl., pe care trebuia să-l deie anual Iezuitului, dându-i numai ceat la masa vlădică.¹⁾ În 14 Maiu 1742 Klein prezintă sinodelui decretul de denumire alui Balogh. Sinodel a cerut, ca și în 1739, originalul diplomei a dona leopoldine „ca să vadă și sa se lamineză mai bine în ce chip a fost rânduit lângă arhierul și episcopul cler un teolog“. Tot atunci clerul a prezentat Iezuitului și o formulă a jurământului de fidelitate față de episcop și cler, pe care teologii Iezuiți au refuzat să-l depună.²⁾ În 9 Septembrie 1743 a sosit și răspunsul la repetitele petiții ale lui Klein. Instituția Iezuitului a rămas și în urma acestuia nestinsă păstrându-se întru toate dispozițiile cuprinse în diploma lui Carol III. din 21 August 1738.

Încercările repetite, energice și hotărâte ale lui Klein de a-și mântui biserica de instituția umilitoare a teologului, apoi luptele continue pentru emanciparea politică a poporului sau l-au câștigat o mulțime de dușmani puternici, cari așteptau numai momentul potrivit pentru a se mântui de un vlădică atât de incomod. Agitația calugărilor sârbi Visarion Sarai, apoi atitudinea energică și în multe privințe amenințătoare a episcopului în celebrul sinod din 6 Iulie 1744 au fost arme puternice în mâna dușmanilor lui Klein. Teologul Balogh împreună cu superiorii Iezuitilor sibiieni, au trimis atât Curiei române cât și Curții împărătești un întreg plan de acțiune contra energicului arhieru, spunând, că acesta e un răsvrătit revoluționar și că condiția principală a stabilirii păcii și liniștii în biserica românească e depunerea lui.³⁾ Urmările le cunoaștem. Klein a fost chemat la Viena, unde a fost

¹⁾ Io. XV. 9. 10.

²⁾ Buna o cit. p. 153, nota 2.

³⁾ Actele sinodului la I. M. Moldovanu o. cit. I, p. 146 sq.

⁴⁾ Scrisoarea lui Klein de dto Roma 2 Iulie 1746 trimisă lui Petru Dobra: »Erat intentio adversariorum mihi praesentem imponere persecutionem ut populus meus desistat ab assertionem suorum privilegiorum, ideo enim in cathedram meam inquiring theologus cum superiore Cibiniensi ad Augustam Aulam suggeri procurarunt ut ego ab eppatu amovear promittentes mei ammonitione infalibilem futuram populi compositionem et non secus, atque hac ratione occulte et calumniose declaratus sum rebellis et fere perduellis, quod ad ipsum summum pontificem rescriptum est.« Cfr. și scrisoarea trimisă în 9 Iulie 1746 contelui Gyulaș, cancelarului transilvan. (Copii în posesiunea autorului).

¹⁾ I. Io. IV. 16.

²⁾ Mat. XXII. 37. 40.

³⁾ I. Io. IV. 8.

tras la răspundere pentru faptele sale reale și pentru cele existente numai în închipuirea dușmanilor. La sfatul nunțului apostolic Sarbelloni a refuzat a se prezenta înaintea unui tribunal incompetent și a fugit la Roma.

Sesind în Roma, Klein a descoperit toate intrigile răutăcioase ale iezuiților împotriva lui, deși aceștia au fost rugați atât pe papa cât și Curtea vieneză să nu-i tradoze.¹⁾ De aci înainte dași copleșit de o mulțime de griji și mizerii, vlădica a purtat o luptă uriașă pentru delăturarea teologului. În 3 August 1746 scrie cardinalului Alexandru Albani, descoperindu-i starea de speranță a clerului și poporului său și cerând, acum după ce sunt destui clerici învățați români, ca teologul iezuit să fie scos din biserică românească, cum au fost scoși și din consistorul latin din Strigon din partea primatului Emeric Eszterházy și să fie trași la răspundere pentru tulburările produse prin calumniile lor.²⁾ Peste câteva zile — 8 August 1746 — trimite și papei un lung memoriu, arătând motivele, cari reclama delăturarea teologului iezuit (rationes ab quas ammectio jesuitae ex epatu Fogarasiensi postulatur). În 20 August scrie contelui Harrach, cancelarului boem, trimițându-i un memoriu în cauza teologului iezuit, pe care spunea, că conform obiceiului introdus în Roma, vrea să-l tărească și îl roagă să-și facă observațiile privitor la cuprinsul lui. Ambele aceste memorii arată felul cum a fost introdusă instituția teologului în biserică română unită, nedreptatea, care se face episcopului și clerului prin susținerea ei și rețelele numărate, cari urmează din instituția aceasta superficială. Arată apoi felul cum se cercat iezuiții să devină stăpâni ai bisericii unite, sfătuiindu-l pe episcopul să împarta eparhia în mai multe districte, pe cari să le supună iezuiților.

În 10 Septembrie 1746 Klein poruncește vicarului său Petru Pavel Aaron să întrecă orice legături cu teologul iezuit, să nu-i mai comunice nimic și nici din venitele domeniului episcopesc să nu-i mai deie nimic. În 11 Noiembrie trimite un alt memoriu papei, arătând din nou primejdia teologului pentru biserică românească și cu acest prilej episcopul aduce și decretul, prin care a excomunicat pe iezuitul Balogh. Conflictul dintre vlădica, măhnit peste măsura de intrigile iezuite, și Curtea vieneză s'ajunge mai mult de frică decât din convingere și de Curia papală, își ajunge culmea. În 12 Nov. scrie din nou lui P. P. Aaron, trimițându-i și decretul de excomunicare al lui Balogh și porunciindu-i să convoace îndată clerul la sinod general și să publice decretul amintit, iar numele excomunicatului să fie scris cu litere mari și ceteșe pe ușile tuturor bisericilor. Poruncește apoi ca în toate bisericile să se facă rugăciuni publice pentru izbândă cauzei episcopului, ca Dumnezeu să tămească inimile dușmanilor sau să-i împrăștie cum se împrăștie fumul. Tot atunci poruncește funcționarilor domeniului episcopesc să nu mai deie teologului iezuit nimic — nec obitum — și să-l scoată afară și din cartierul avut până aci în rezidența episcopescă. În 14 Noiembrie (1746) Klein trimite decretul de

excomunicare cardinalului Petra, prefectului Congregației de Propaganda fide, cerându-l s'ajungă. În 19 Septembrie îl trimite prin baronul Pötschner împărătesei Maria Terezia și în aceeași zi îl trimite și Capitlului latin din Strigon și episcopului latin ardelen, cerând publicarea lui în eparhiile lor. Tot atunci scrie protopopilor Nicolae Pop din Balomir, Avram Pop din Daia și Gheorghe Timandă din Joe, porunciindu-le să se întâlnească cu vicarul Aaron, să convoace sinod, în care să publice decretul de excomunicare, să-l traducă apoi românește și să-l aducă la cunoștința poporului întreg, și să facă rugăciuni în toate bisericile pentru învingerea episcopului asupra dușmanilor. Același lucru îl scrie în 17 Decembrie călugărului Leontie Monas, protopopilor din Târ, Balomir acestuia a doua oară — și Blaj.

După primirea decretului de excomunicare, Aaron a cerut îndată sfatul nunțului apostolic din Viena³⁾, apoi acceptând răspunsul acestuia, a scris în 14 Decembrie 1746 atât lui Klein cât și Congregației de Propaganda fide, că nu poate publica decretul, fiindcă având și iezuiții mulți aderenți în cler, publicarea lui ar produce dezbateri și lupte interne.⁴⁾ Atitudinea lui Aaron a infuriat și mai mult pe biserica episcop, care într'un lung memoriu, adresat în 25 Ianuarie 1747 clerului său, arată îndreptățirea excomunicării iezuitului și gravitatea nesăpunerii lui Aaron. Pe acesta îl depune din vicariat, îl lipsește de vot în sinod și poruncește clerului să ceară dela el decretul de excomunicare și să mai aștepte convocarea sinodului, să-l aducă la cunoștința poporului, apoi doi protopopi să meargă la episcopatul latin ardelen și să ceară publicarea lui și în dieceza sa.

În sfârșit a intervenit în conflictul acesta grav și Congregația de Propaganda fide. În 3 Februarie 1747 secretarul acesteia, Nicolae Lercari, a trimis la Klein pe clericul Silvestru Caliani ca să-i comunice, că papa s'a scandalizat foarte (valde scandalisatus fuerit), că episcopul l-a excomunicat pe iezuitul Balogh „obsque omni forma, processu et ratione ex communicandi“, că Sântia Sa a poruncit Congregației de Propaganda fide să scrie lui P. P. Aaron să nu publice decretul de excomunicare; că aceeași Congregație a poruncit lui Aaron ca fără permisiunea ei specială să nu se mai supună episcopului⁵⁾, că dacă dânsul va destitui pe actualul vicar episcopesc, papa îl va numi vicar apostolic; că dacă nu se va purta cinstit, va fi scos din Roma; că teologul nu e dator să depună jurământ de fidelitate față de episcopi și cler, și în sfârșit, Curtea a avut dreptul să impună ținerii teologului iar dânsului dacă nu-i convine dispoziția aceasta cuprinsă în diploma a doua leopoldină, să abzie de episcopie. Episcopul a răspuns simplu: omnia praemia denuntiata, qua par est demissione intellecti.

(Va urma).

¹⁾ Nilles o. cit. p. 582.

²⁾ Epistola din 9 April 1747 alui Klein către Aaron și către protopopii din Daia și Balomir.

³⁾ Acestea i-au fost comunicate lui Aaron prin scrisoarea din 25 Februarie 1747 a nunțului apostolic vienez.

„Economul“

din Cluj, își ridică capitalul la un milion.

Prospectul pentru a patra emisiune de acțiuni a »ECONOM«-ului din Cluj, este un punct luminos în depresiunea financiară, în care se află de prezent toate institutele noastre de bani. Mulțimea numărării și stagnarea operațiilor de bancă este un prilej, ca băncile să se gândească la o consolidare temeinică prin ridicarea capitalului societății. Capitalele zac fără a se putea pune în circulația obicinuită. Depunerile cresc în măsură uriașă, încât depuneri mai mici băncile nici nu mai acceptază ori numai pe lângă interese mici.

E o prevedere înțeleaptă, dacă »Economul« a luat hotărârea de a-și augmenta capitalul societății prin o nouă emisiune, prin care se avântă deodată în șirul dintâi al institutelor noastre financiare.

»Economul«, care și până acuma a fost cel mai puternic focular al vieții noastre financiare din jurul Clujului, prin ridicarea capitalului la un milion, își pune astfel de temelii pentru viitor, încât să devină o adevărată binefacere pentru poporul nostru.

Nu ne lădoim, că glasul direcțiunii, prin care invită la subscripția emisiunii a patra, va afla un larg răspuns în șirul acționarilor și la toate păturile poporului nostru.

Lăsăm să urmeze prospectul:

• Prospect.

Pentru a *V-a emisiune de acțiuni* a institutului de credit și economii, societate pe acțiuni „Economul“ în Cluj.

Adunarea generală ordinară din 27 Iunie n. a acționarilor „Economului“ a hotărât unanim, că în vederea necesității absolute ivite în urma urcării depunerilor și a problemelor economice schimbate, să se ridice capitalul social la un milion coroane, iar executarea la timp oportuna a acestei decizii să încredințată o direcțiunii.

Întru executarea acestei decizii direcțiunea, în considerarea abundenței extraordinare de numărări și a interesului manifestat pentru ridicarea capitalului, decide prin această subscrisoare la a *VI-a emisiune de acțiuni* a institutului „Economul“.

1. Adunarea generală a rezervat acțiunile acestei emisiuni în primul rând pentru acționarii de până acum ai institutului, cari au drept de a se subscrie până la termenul fixat mai jos, pe lângă prețul nominal de K 100—, plus K 5— taxă de subscriere de fiecare acție, câte acții au avut scrise pe numele lor în cartea acționarilor, primind proprietarul unei acțiuni vechi, a căror cifră e divizibilă cu doi, primind după câte două acțiuni vechi una nouă.

Restul de acțiuni optate însă nelimpărțite astfel se va distribui în prețul de

¹⁾ Scrisoarea citată în nota precedentă.

²⁾ Copie la autorul. Pentru a evita notele superflue, notez, că toate documentele citate în text, dacă nu se amintește alt izvor, se află în copie la autorul.

cumpărare de preferință, fixat mai sus, tot între vechii acționari, ce o va statori direcțiunea. Dacă se vor subscrie mai multe acțiuni de 6000, direcțiunea își rezervă dreptul de a reduce numărul acțiunilor subscrise proporțional.

Înștiințarea pentru subscriere au să o facă acționarii vechi cel mult până la 15 Februar 1918, pe lângă prezentarea acțiunilor scrise pe numele lor.

Prețul acțiunilor se va plăti în patru rate egale și anume:

- I. rată până la 1 Mart. n. 1918 cu K 25 —
- [- K 5 — taxă de subscriere
- II. " " " 1 Mai n. 1918 cu K 25 —
- III. " " " 1 Iulie " " " K 25 —
- IV. " " " 1 Sept. " " " K 25 —

Să pot plăti însă și mai multe rate sau prețul întreg de odată. Față de acționarii, cari nu vor plăti ratele punctuale, se va aplica § 11 din statute.

Acțiunile noue se vor estrada cu datul de 1 Octomvrie n. 1918, sub numeri idensici cu ale celor vechi + 4000 și vor participa la dividendă anului 1919. Pe anul 1918 acționarii, cari vor plăti prețul întreg deodată vor primi 4½%, iar cei cari vor observa ratele 4% interese pe timpul dela scosirea banilor la casă până la sferea anului 1918.

2. Acțiunile din a IV-a emisiune, cari până la 15 Februar n. 1918 vor rămănea nesubscrise de acționarii de până acum, se vor rezerva în primul rând pentru bărbății de încredere ai institutului și pentru instituțiunile economice, culturale și filantropice cu prețul de preferință de K 110 — plus K 5 — taxă de subscriere.

3. Acțiunile din a IV-a emisiune, cari nu se vor subscrie conform punctelor 1. și 2., să vor piasa prin direcțiune cu prețul ureat de K 125 — plus K 5 — taxă de subscriere.

Înștiințarea pentru subscrierea acțiunilor din punctul 2 și 3 are să se facă cel mult până la 15 Martie n. 1918, iar prețul acțiunilor se va plăti deodată cu subscrierea. După nominalul acestor acțiuni institutul va plăti 4½% interese pe timpul dela solvirea banilor la casă până la sferea anului 1918 și vor participa la dividendă anului 1919.

Din încredințarea adnării generale a acționarilor, ținută în 27 Iunie n. 1917.

Cluj, 8 Decemvrie n. 1917.

Direcțiunea instit. de credit și econ. „Economul“.

Instalarea episcopului de Gherla.

Sâmbătă în 15 Decemvrie a sosit episcopul IULIU la reședința Sa din Gherla. A venit cu trenul, însoțit fiind de tatăl său, preotul Mihașului. La gară l-au așteptat autoritățile orașului și capitlul din Gherla. La cuvintele de bun sosit, a răspuns episcopul emoționat, promițând a face tot, ca să fie ocrotitorul bisericii și al poporului său, ca bunăînțelegerea dintre cetățeni să se cultive și scăpare să se facă tuturor, cari vor recurge la sprijinul Său.

A urmat apoi ședința festivă a capitlului, unde s'au cetit bulele și decretele de numire, după cari actul întronizării s'a încheiat.

În ziua următoare a fost serviciu divin. A pontificat Ilustritatea Sa episcopul cu asistență număroasă. În decursul sfintei liturgii a cântat corul teologilor. În numele clerului și a poporului credincios a salutat pe noul Mire Ilustrisimul domn prepozit Ioan Georgiu. Cu dragoste de părinte a răspuns Arhiepiscopul, spunând, că va fi bun și drept păstor al turmei, care de azi încolo este încredințată păstoririi Sale.

Biserica catedrală a fost arhiplină. Între oaspeții sosiți a fost de față și dl deputat și prezidentul clubului parlamentar român Dr. Teodor Mihali cu doamna, Francisc Hossu Longin din Deva cu doamna și alții.

Raport special în numărul viitor.

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 24 Decemvrie. Frontul ostic: Armistițiu.

Frontul italian. Spre vest de Brenta trupele generalului Conrad pe lângă toată rezistența îndârjită a dușmanului au ocupat Col del Rossa-ul și Monte di Val Beila-ul. Până acum au adus peste 6000 prizonieri, între cari e și un colonel și mai mulți ofițieri de stab.

În apus luptele de artilerie s'au înăsprit pe unele secțiuni în legătură cu lupte de sondaj. Pe țărmii ostici dela Maas luptele înverșunate au decurs ziua întreagă.

Spre nord de lacul Doiran au eșuat atacurile inamice, îndreptate contra pozițiilor bulgare. În valea Struma lupte violente.

Informațiuni.

Tratativele de pace. Budapesta 23 Decemvrie. Ag. ungară anunță: La Brest-Litowsk s'au început tratativele de pace. În ziua de azi delegații puterilor centrale au discutat asupra răspunsului ce-l vor da la ofertul rusec de pace. Principiile fundamentale a răspunsului au fost în uniformitate stabilite. Mâne după amiază se va formula răspunsul în detal.

Reintors din prinoare rusească. Dl Dr. Iustin Nestor avocat în Blaj, și prizonier de războiu în Rusia, s'a reintors sănătos acasă în Blaj, unde a fost primit cu largă dragoste de rudonii, prietini și cunoșcuți.

Dl Nestor a picat în captivitate rusească deodată cu capitularea Przemyslului, unde era locotenent la artileria de esate. După doi ani de captivitate rusească i-a succedat, pe baza unor convenții internaționale, să fie schimbat și internat în Danemarca, de unde a fost eliberat.

Doi proiecte. În ședința din 21 crt. a Camerei engare ministrul Vázsonyi a depus pe biroul Camerei proiectul de reformă electorală.

Tot în ședința aceasta ministrul de culte contele Apponyi a prezentat proiectul de lege privitor la autonomia bisericii catolice. Vom reveni în numărul viitor.

Crăciunul soldaților răniți. În ziua primă a Crăciunului catolic, în sala de gimnastică dela liceu, s'au distribuit otașilor răniți din spitalele de aci cadourile colectate de damele din loc. S'au împărțit aproape la o mie de pachetele ce conțineau prăjituri, țigarete, puame, pâine, colac și atole. Li-s'a servit ceai și vin. Preotul militar a adresat soldaților în limba germană și croată câteva cuvinte, în cari le-a relevat însemnătatea sărbătorii și amintirea ce zu să o păstreze publicului, care nu a pregătit să contribuie cu daruri de Crăciun. Dl primpretor în covințe simțite a îndamnat soldații să-și facă datoria față de patrie și pe mai departe ca și în trecut.

Mulțămită. Un Domn Ioan Bobocan, capelan în Lugoj, a donat Internatului Văcaș de fetele suma de 30 cor. ca dar de Crăciun. Primescă și pe oulea aceasta sinea mulțămită a direcțiunii.

Terminul de subscriere la împrumutul al șaptelea de războiu, în vederea multor semnări ce se fac, s'a prelungit până în 31 Dec.

Toți cetățenii, cari încă nu au subscris, să grăbească a-și face datoria!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Ioan Suciu